

హరింశ పురాణ స్వరూపము- ప్రశ్నలు

Dr. Peri Suryanarayana,

Reader in telugu,

Mrs. A.V.N.College,

Visakhapatnam.

శ్రీ కృష్ణని చరిత్రమును వర్ణించి ప్రశ్నకేక్కిన పురాణములలో హరింశ పురాణము మహాత్మరమైనది. ఈ పురాణము మహాబారతమునకు వీల పురాణముగ - పరిశేష్ట గ్రంథముగ వ్యాస మహర్షిచే విరచితమైనట్లు మహాబారతము ఆదిపర్వము నందలి. ఈ కీంది శ్లోకముల వలన స్పష్టమగుచున్నది.

"హరింశ స్తుతః పర్వ పురాణం ఖీల సంజ్ఞితమ్

విష్ణు పర్వీ శిశ్చశ్చర్య విష్ణో: కంస వధ స్తదా

భవిష్య పర్వదాప్యక్తం ఖలేష్వవాద్యతంమహాత్

వితత్ పర్వకశం పూర్ణం వ్యాసేనోక్తం మహత్యనా"

"అష్టాదశైవమేతాని పర్వాణ్యక్తాస్యశేషతః:

భిలేషు హరింశశ్చ భవిష్యచ్చ ప్రకీర్తితమ్"

సంస్కృతమున వ్యాస ప్రోక్తమైన హరింశ పురాణమును తెలుగున ఎఱ్ఱన అనువదించినాడు. ప్రోలయ వేమారెడ్డి తమ్ముడు మల్లారెడ్డి ఎఱ్ఱనకు తన అన్నకు పరిచయము కావించినాడు. ప్రోలయ వేమారెడ్డి ఎఱ్ఱనచే రామాయణమును చెప్పించిని, ఖ్యాతి పొంది, కావ్యమృతాస్వాదనము కోరి భారత పురాంశమైన హరింశమును తెనిగింపుమని ఇట్లు కోరినాడు.

"నా తమ్ముండు ఘనుండు మల్లరథినీ నాథుండు నిన్నా తత

శ్రీ తోడ్సు సముప్తతుజేసియెలమింజేపట్టి మాకిచ్చుటం

జీలోమాద మెలర్ప రామకథమున్ జెప్పించి యత్యత్తమ
 ఖ్యాతింటొందితి నింకనేను దనియన్ గావ్యామృతాస్వదనన్”
 “భారత పరాంశమని యిం
 పారగజెప్పుదురు బుధులు హరిషంశము నీ
 వా రమ్య కథదెనుంగుగ
 దీర్ఘమ నిర్వహించి తెలుపుము మాకున్”

ఈ విధముగ ఎఱ్ఱన హరిషంశ రచనముతో ఆంధ్రమున మహాబ్రతావిష్ణురము జరిగినట్టు తలపవచ్చ.

మహాబ్రతము నందు “భగవాన్ వాసుదేవోఽపి కీర్యతేత్త సనాతనసః” అని శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ కీర్తింపబడినను, అందు పొండవుల అభ్యదయ విజయములకున్న ప్రాంగణము కృష్ణ చరిత్రమునకు లేదు. అందువలననే జనమేజేయుడు భారత శతవాహనంతరం, తాను కౌరవ పొండవలీలలు వింటినని యాదూత్తములను గూర్చి వినవేడుకయినదని, మరియు కురువంశము చెప్పిన సందర్భమున యాదవులను చెప్పినను తన మదికవి ఒక్క రీతిగనే తోచినవని, తన అంతరంగము సంతృప్తి చెందుటకు, యదు వృష్టికులములను శౌరీకవించిన ఆశ్చర్యమయములైన పసులను విన వేడుక అయినట్టు వైశంపాయన మహార్షితో ఇట్లు పరీకినట్టు హరిషంశమున రచితమైనది.

“కౌరవ పొండవ ప్రభవ గౌరీలలు నీపు చెప్పాదీ
 పారెడు భంగి వింటిమి గుణాకరయింక జగత్త్తంబునన్
 ధీరులు శారులున్ విభవ దీప్పులు నా సుతిగస్నయాయదు
 క్షూరమణాస్వయాత్తముల చందములున్ వనవేడుకయ్యేడున్”

“మునివర కురువంశమును యాదవాస్వయం
 బును నాదు మదికోక్క ప్రోవకాగా
 దోచుగౌరవ కోటిఫోడరి కీర్తించుచో
 యాదవవులను జెప్పితచటనచట

నంతటఁదృష్టి నాయంతరంగంబున

కొదవదు తద్వాత్త మొకటి గొఱత

వడకుండా ఔత్యక పరిచితంబైనది

గాదెనీ బుద్ధికిగాన యిప్పు

డీపు సెప్పగ వినుట సమిద్ధ హర్ష
కరము పరమేష్టి మొదలుగాగ్రమము తోడ
వలయు ప్రభ్యాత పురుషుల వర్తనములు
గూద నెఱిగింపవే వృష్టికులము విధము”

యదువంశ సంజాతులగు భూపతులనెల్లా
బరిపాటితో వింటేబరము పురుషు
దగు శారి సేసినయట్టి యాశ్వర్యంపు
బనులు సవిస్తర ఫణతిజెప్పు
నన్నియు వినవేడ్కయయ్యడు నద్దేపు
ప్రకృతి యెయ్యది యేమిభంగి వచ్చి
మర్త్యుడై పుట్టే నమర్తులు గొలువంగ
సురలోక మేలుచు సురవిలోధు

లాత్మై శౌర్య నిరాకృతిలై యొదుంగా
బరుగు పరమేశ్వరుడు విశ్వభద్ర యకట
కష్టతరమైన మనుజ సగ్గంబుఛోరగ
నవ్యధంబునదనమది నిచ్చగించె.

మహాబారతమున బట్టి హరివంశము మూడు పర్వములు గలది. అవి. 1. హరివంశ పర్వము 2. విష్ణు పర్వము 3. భవిష్య పర్వము. సంప్రదాయానుసారము మహాబారతము పదునెమిది పర్వముల గ్రంథమయ్యు ఆశ్చర్యపర్వ నామము గల హరివంశ పురాణముతో మహాబారతము పందుమ్మిది పర్వముల ఉద్రంగమని శైపరశురామ్ లక్ష్మీ పైద్య మహాదయులు (బండార్గ్రెట్ ప్రాచ్య పరిశోధన సంస్థ) తమ సంశోధిత హరివంశ ప్రతి (critical Text) ఉపోద్ఘాతమున ఏర్పేచినిరి. అంతియేకాక హరివంశము శ్రీకృష్ణుని ఆశ్చర్యమయ్యైన జీవితమును వర్ణించుట వలనను, మరియు శ్రీకృష్ణుడే తన్ను ఆశ్చర్యనిగ చెప్పి యందుటవలన హరి వంశమునకు ఆశ్చర్యపర్వమును నామము కలిగియుండునని, తమ సంశోధిత హరివంశ ప్రతి ఉపోద్ఘాతములో ఈ క్రింది విధముగ వక్కాణియిరి.

"It is called Ascaryaaparvan because it describes the wonderful life story of Krishna"

ఆశ్చర్యశైవాన్యేఉస్తి కృష్ణశాపర్యసన్నిధి:
సర్వష్యాశపర్యకల్పేషు నాస్తాశప్రయమవైష్ణవమ్
or again

ఆశ్చర్య పర్వమఖిలమీ యోహాదమ్ ధారయేన్నప
నాశుభం ప్రాపున్యయాత్మించిత్ దీర్ఘ మాయురవాపున్యయాత్

there is also another reason why Harivamasa is named Ascaryaaparvam Krishna himself called Ascarya. His life story may therefore be named an Ascaryaaparvan. I refer to the reader adhya 100 of my critical Text and more particularly to the following passage where Narada refers Krishna as Ascarya and Dhanya.

ఆశ్చర్యంబులు దేవానేమేకస్యం పురుషోత్తమ
ధనశాపిని మహాబోలోకేనాఉన్యేఉస్తికశ్చన
ఏవముక్తః స్నేతం కృత్యా ప్రత్యేవాదమునిం ప్రభు:
ఆశ్చర్యశైవ ధన్యశచ్ దక్షిణాభిః సహోత్యహామ్

పారిపంశమునకు పారిజూతము - మాధురము అను నామములున్నట్లు శ్రీ పరశురామ్ లక్ష్మణ వైద్య గారు, పేర్కొని దానికి కారణములు, శ్రీకృష్ణుని జీవితమున పారిజూతాపహరణ వృత్తాంతము, ముఖ్యముట్టమనియు, మరియు శ్రీకృష్ణుడు మధుర యందు జన్మించి, గోకులము - బృందావనములందు పెరిగి మధురయందు తన మేనమామ కంసుని వధించి తన అవతరణ ప్రాముఖ్యమును నిరూపించికున్నాడని, పేర్కొన్నారు.

“పృథురథోదక్షిణయా అయో జ్యేసం దేవానో అమృతానో అస్తః:

కృష్ణాదుదుస్తాదర్యా విహయాశ్చ కిత్పుంతి మానుపాయక్తయాయ”

ఈ సందర్భమున, పారిపంశమునకు వేద భాగములకు గల సంబంధమును అంగీకరింపక, శ్రీ పరశురామ్ లక్ష్మణ వైద్య గారు, ఆయా సందర్భములు నీలకంర చతుర్థుల వారి పాండిత్య నిరూపకములని తమ అభిప్రాయము వెల్లడించిరి.

పారిపంశ పురాణ శ్రవణము సర్వదుఃఖాపహరకమని అష్టాదశ పురాణములను వినుట వలన ఎట్టి పలము కలుగునో యుట్టి పలము కలుగునని, మరియు అందలి శ్లోకార్థము, శ్లోకపాదము శ్రద్ధతో వినిన వారికి విష్ణు పదము లభించునని ఇట్లు చెప్పటినది.

“సర్వస్తురతు దుర్గాణి సర్వోభద్రాణి పశ్చతు

సర్వపొం వాంఛితా అర్దాభవంత్యస్య చ పారణాత్”

అష్టాదశ పురాణానాం శ్రవణాద్యత్పులం భవేత్

తత్పులం సమవాహ్నోతి ప్రైప్రవోనాఱత్త సంశయః

తుణ్యంతి శ్రద్ధయా యుక్తావైష్ణవం పదమాప్నుయుః”

హరివంశమున సంతాన గోపాలస్తుతి యంత్ర యుక్తముగానున్నది. కావున ఆ పురాణమును పరించినను, వినినను అపుత్రకులు సంతానము బడయగలరని విశ్వాసము.

ఉత్సుల బ్యోతిశాస్త్ర సంప్రదాయమున జూతక చక్రమందలి సుత(సంచమ) స్థాన విచారణ సందర్భమున హరివంశము స్వీకరింపబడినది. మరియు నేపాలు దేశమునందు న్యాయా స్థానములలో హరివంశ రంధ్రమును పట్టించి ప్రమాణము చేయించుచుందురు. వీనినిబట్టి హరివంశపురాణ ప్రశ్న తేటతెల్లమగుచున్నది.

సంప్రదించిన గ్రంథములు

1. సంస్కృత హరివంశము - వ్యాస మహార్షి (సంప్రదాయ ప్రతి)
2. సంస్కృత హరివంశము - వ్యాస మహార్షి
(సంశోధిత ప్రతి – (Crigtical Text - Bhandarkar Oriental Research Institute
సంపాదకులు - శ్రీ పరశురాము లక్ష్మణ్ షైద్య)
3. సంస్కృత మహాభారతము - వ్యాస మహార్షి
4. ఆంగ్రే హరివంశము - ఎఱ్జన
5. తెలుగులో హరివంశాలు - శ్రీమతి యశోదారెడ్డి